

"אברהם אבינו"

רחוב יצחק הלוי 80 חולון. נוסד בשנת תרצ"ו. על ידי יוסף אביגני זצ"ל ובניו

י' תשרי תשפ"ו. פרשת: אחרי מות. מפטירין: סולו סולו. גיליון 931.

הדלקת נרות: י"ם 18:08 ת"א 18:06 ח"פה 18:07 באר שבע 18:08

צאת השבת וסיום הצום: י"ם 18:58. ת"א 18:56. ח"פה 18:57. ב"ש 18:57.

הנהלת בית הכנסת אברהם אבינו מברכת את ציבור המתפללים ואת כל בית ישראל בברכת שנה טובה ומתוקה, כתיבה וחתימה טובה. יהי רצון ששנה טובה של שלום, בריאות, פרנסה טובה, הצלחה בכל מעשה ידינו, ושיתקבלו תפילותינו ברחמים וברצון לפני שוכן מרומים. פתובים וחתומים לפניך בספר חיים טובים ולשלום. אמן כן יהי רצון.

יום כיפור

יום כיפור, הנקרא גם יום הכיפורים, הוא אחד הימים הקדושים, העמוקים והמרגשים ביותר בשנה. זהו יום של עצירה, של התבוננות פנימית, חרטה כנה ותקווה להתחדשות. הוא מסמל את שיאו של תהליך התשובה, ומזמין כל אדם לעצור את מרוץ החיים, להתבונן במעשיו, ולבקש סליחה מהזולת, מעצמו ומהבורא.

שורשיו של היום נעוצים באירוע מכונן: חטא עגל הזהב. משה רבנו עלה להר סיני לבקש סליחה עבור העם, וביום יור בתשרי ירד עם הלוחות השניים, לאחר שה' סלח לעם ישראל. מאז, נקבע יום זה כיום של סליחה וכפרה לדורות. ביום זה אנו מתנתקים מהחומר, מהשגרה ומההסחות, ומתמקדים בנשמה. זהו יום שבו הרוח גוברת על הגוף, והאדם פונה פנימה, אל עצמו ואל מקורותיו.

מנהגי היום: הימנעות מאכילה ושתייה, רחיצה, סיכה, נעילת נעלי עור וקיום יחסי אישות במשך 25 שעות. לבוש לבן: כסמל לטהרה, למחילה ולשאיפה לזכות בדין. חשבון נפש ותשובה: אחד המנהגים המרכזיים ביום כיפור הוא עריכת חשבון נפש. האדם בוחן את מעשיו, את יחסיו עם אחרים, את בחירותיו ואת דרכו.

תהליך התשובה כולל ארבעה שלבים:

עזיבת החטא: הפסקת ההתנהגות הלא ראויה.

חרטה: תחושת צער אמיתית על המעשה.

וידוי: הכרה במעשה והבעת חרטה בפה.

קבלה לעתיד: התחייבות שלא לחזור על החטא.

בין אדם לחברו: יום כיפור אינו רק בין אדם לאלוקים, אלא גם בין אדם לחברו. לפני שנכנסים ליום הקדוש, חשוב לבקש סליחה ממי שפגענו בו. הסליחה היא לא רק פעולה דתית, היא פעולה אנושית, שמרפאת לבבות, מקרבת בין אנשים, ומאפשרת התחלה חדשה.

תקיעת שופר: בסיום יום כיפור, לאחר תפילת נעילה, נשמעת תקיעת שופר, סמל לנקודת התחלה חדשה. התחושה היא של ניקיון פנימי, של רענונות רוחנית, ושל הזדמנות אמיתית לתקן, לעצמו וללהתקרב.

סדר התפילות ביום כיפור

אדם שאינו פוקד את בית הכנסת בקביעות עשוי לתהות: מה בדיוק מתרחש כאן? לשם כך ריכזנו עבורכם את עיקרי תפילות יום הכיפורים, במדריך תמציתי ונגיש, שנועד להקל על ההבנה ולהעניק תחושת נוחות גם למי שאינם רגילים להשתתף בתפילה. גם אם אינכם מצליחים לומר את כל התפילות, דעו כי תפילה אחת מכל הלב יקרה וחשובה. הקב"ה שמח לשמוע את תפילתכם, יחד עם תפילת כלל ישראל.

בליל כיפור נפתחת התפילה בטקס מרגש ומרומם תפילת כל נדרי. החזן והקהל יחדיו מבטלים את הנדרים והשבועות שנדרו בשנה החולפת, מתוך רצון כן שלא להיכשל בהפרת התחייבויות בשוגג. לצד החזן עומדים אנשים אוחזים ספרי תורה, כסמל לנוכחות השכינה ולכבוד הרגע. טקס זה מבטא את השאיפה לפתוח את יום הכיפורים בלב נקי, מתוך כוונה לתקן להתחדש ולהתקרב. לאחר תפילת כל נדרי נאמרת תפילת יזכור, לזכר נשמות יקירינו שאינם עמנו עוד. זהו רגע של חיבור בין עבר להווה, בין זיכרון אישי לבין תחושת שייכות לעם ולמסורת. תפילת יזכור מעניקה ממד נוסף של אהבה, של געגוע, ושל המשכיות. אנו זוכרים את אלה שהיו, וממשיכים את דרכם בתפילה, במחשבה ובמעשה.

תפילת ערבית של ליל כיפור נפתחת בברכות הודיה לבורא העולם על שיצר את מאורות השמים וממשיכה בפרשיית שמע ישראל. בשונה משאר ימות השנה, בהם אומרים את הפסוק ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בלחש, ביום כיפור אומרים אותו בקול רם. פסוק זה נאמר על ידי המלאכים, ולכן ביום הקדוש שבו אנו דומים להם בטהרתנו, אנו מרשים לעצמנו לומר אותו בגלוי ובגאון.

לאחר מכן נאמרת תפילת העמידה, שהיא מיוחדת ליום הכיפורים. בסופה משולב הווידוי, סדר של חטאים שעליהם אנו מתוודים. באמירת הווידוי נוהגים להכות קלות ביד ימין על הלב, כסמל להבעת חרטה פנימית. הווידוי חוזר ונשנה לאורך כל תפילות היום, ומלווה את המתפללים במסע של תיקון והתחדשות.

הסליחות הן אוצר פיוטים עתיקים, הנאמרים בניגון מיוחד המאפיין את ימי הרחמים והסליחה. הן מבטאות תחנונים עמוקים, בקשות למחילה, ושאיפה לתיקון הלב והמעשים. במהלך הסליחות חוזרים שוב ושוב על י"ג מידות הרחמים תכונותיו של הקב"ה כפי שנגלו למשה רבנו, המהוות יסוד לתקווה ולסליחה. לקראת סיום, קוראים כמה פרקי תהילים, ומתפללים על פרנסה טובה, על שלום פנימי וחיצוני, ועל תיקון אישי וכללי. התפילה נחתמת באמירת עלינו לשבח, המבטאת את ייחודו של עם ישראל ואת השאיפה לעולם מתוקן, מלא באמונה, צדק ושלום.

בבוקר יום הכיפורים מתכנסים לתפילת שחרית, תחילתו של יום שלם של תפילה, התבוננות והתקרבות. תאמינו לי, כשמתמסרים לתפילה, הצום הופך קל יותר, הגוף שוכח את רעבונו, והנפש מתמלאת.

תפילת שחרית נפתחת בהזכרת הקורבנות שהיו מקריבים בבית המקדש, מתוך געגוע לעולם של קדושה מוחשית. לאחר מכן נאמרים פסוקי דזמרה, מזמורים מספר תהילים,

המשבחים את הבורא על הבריאה, על הניסים שעשה לעם ישראל ובעיקר על עצם החיים. בהמשך מגיעים לברכות קריאת שמע ולקריאת שמע עצמה, הנאמרת פעמיים ביום בבוקר ובערב. כמו בערבית של ליל אמש, אנו אומרים את הפסוק: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקול רם, מתוך תחושת קרבה למלאכים, שזו לשונם.

תפילת העמידה של שחרית דומה לזו שנאמרה בערבית, אך לאחריה החזן חוזר עליה בקול רם, כדי להוציא ידי חובה את מי שאינם יכולים להתפלל בעצמם. בחזרת הש"ץ נאמר הווידוי הגדול, שבו מפורטים החטאים לפי סדר האלף-בית, מתוך הכרה עמוקה באפשרות שנכשלנו, ומתוך תקווה אמיתית שלא נשוב לחטוא.

אם הגעתם עד לנקודה זו, מגיעה לכם ברכה מיוחדת. זוהי ברכת הכהנים, רגע נשגב שבו הכהנים עומדים לפני ארון הקודש ומברכים את הקהל. הם חוזרים מילה במילה אחרי החזן: יברך ה' וישמר, יאר ה' פניו אליך ויחונן, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום. ברכה זו מבטאת אהבה, שמירה, חסד ושלום ונאמרת מתוך קדושה גדולה. לאחר מכן נאמרים, אבינו מלכנו, וסליחות, בדומה לליל יום הכיפורים, מתוך תחנונים והתקרבות.

בהמשך מוציאים את ספרי התורה מארון הקודש לקריאת התורה. ביום כיפור קוראים בפרשת: אחרי מות, המתארת את עבודת הכהן הגדול ביום הקדוש בבית המקדש וכן פרשייה נוספת על הקורבנות שהיו מקריבים ביום זה.

ההפטרות נביא ישעיהו, קוראת לשוב אל ה', לא רק במילים אלא גם במעשים: שובו אלי ואשובה אליכם.

לאחר סיום הקריאה, ספרי התורה מוחזרים להיכל, ומתחילה תפילת מוסף הארוכה והמרכזית בתפילות היום. היא נאמרת תחילה בלחש ולאחר מכן בקול רם על ידי הש"ץ. בתוכה נוהגים לומר את תפילת ונתנה תוקף, אחת התפילות המפורסמות והמרגשות ביותר: בראש השנה יכתובו וביום צום כיפור יחתמו. ובסופה קורא כל הציבור יחדיו: ותשובה ותפילה וצדקה, מעבירים את רוע הגזירה. תפילה זו מתארת את רגע הדין, שבו בורא העולם שופט את כל יצוריו וקובע את גורלם לשנה הבאה מתוך תקווה, יראה ואמונה בכוחו של האדם לשוב, להתפלל ולתקן.

בבית המקדש, כאשר הכהן הגדול היה מזכיר את השם המפורש של הקב"ה, שם שאין אנו מבטאים בימינו, היו כל הנוכחים משתטחים ארצה בהכנעה מוחלטת, כדי להביע את הכבוד והיראה הגדולים ביותר. מנהג זה נשמר גם כיום בסדר העבודה שבתפילת מוסף של יום הכיפורים, שבו אנו מתארים את עבודתו של הכהן הגדול ביום הקדוש. ברגעים אלו, נוהגים לכרוע ולהשתטח, מתוך תחושת השתתפות והזדהות עם קדושת המעמד.

לאחר תפילת מוסף, מגיע זמן הפסקה, רגע לנשום, להתאזר ואולי אף לתפוס תנומה קצרה, כדי לשוב רעננים לתפילת מנחה ולשיאו של היום: תפילת נעילה.

בתפילת מנחה של כיפור, חוזרים לקריאת התורה שוב מתוך פרשת אחרי מות, העוסקת באיסורי העריות. קריאה זו מדגישה את חשיבות הקדושה האישית והמשפחתית, ואת הצורך לשמור על טהרה מוסרית גם במישור הפרטי. ההפטרות הנאמרת לאחר מכן היא סיפורו המפורסם של יונה הנביא, שניסה לברוח מציווי ה', נבלע על ידי דג גדול ולבסוף הצליח להחזיר בתשובה את כל תושבי העיר

נינוה. סיפור זה מהווה תזכורת נצחית לכך שאין דבר העומד בפני התשובה, וכי הקב"ה תמיד ממתין לנו שנשוב אליו בלב שלם ונביע חרטה על מעשינו. בתפילת העמידה ולאחריה בחזרת הש"ץ, אומרים: אבינו מלכנו, סליחות והווידוי, מתוך תחושת התקרבות הולכת וגוברת, לקראת שיאו של היום הקדוש: תפילת נעילה. תפילת נעילה: הפעם היחידה בשנה בה אנו מתפללים חמש תפילות זה ביום כיפור.

תפילת הנעילה נקראת כך, על שם שהיא נועלת וחותרת את היום הקדוש. בשל קדושתה של תפילה זו, פותחים את ארון הקודש כבר בתחילת התפילה ומשאירים אותו פתוח במשך התפילה כולה. תפילת נעילה פותחת בפיוט המפורסם: אל נורא עלילה, מיד לאחריה תפילת עמידה, ובה אנו מבקשים חתמינו לחיים, חזרת הש"ץ, סליחות מקוצרות, ובסופו החזן מכריז: שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד. ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ה' הוא האלוקים, והקהל מכריז אחריו. אלו הם רגעים המבטאים את אמונתנו הנצחית בבורא העולם, שלעולם לא תיפגע. בסיום תפילת נעילה, מיד עם צאת החג תוקעים בשופר תקיעה זו מסמלת את סיומו של יום הכיפורים, אך גם את תחילתה של דרך חדשה, נקייה וטהורה.

התקיעה היא זכר למנהג שנהגו בשנת היובל: במוצאי יום הכיפורים של השנה החמישים, היו תוקעים בשופר ומכריזים על שחרור כל העבדים והקרקות המשועבדות. כפי שנאמר: וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה, בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, פֶּעֶשׂוֹר לַחֹדֶשׁ, בְּיוֹם הַפְּעֻרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אֲרָצְכֶם. עם צאת החג שוברים את הצום ומיד מתחילים בעיסוקים הראשונים של בניית סוכה, על מנת לעבור מקדושת יום כיפור למצווה חדשה.

הידעת

ביום כיפור, רק הכהן הגדול היה רשאי להיכנס אל קודש הקודשים, המקום הקדוש ביותר שבו שכן ארון הברית. הוא נכנס לשם ארבע פעמים במהלך היום, כשהוא לבוש בבגדי לבן פשוטים ולא בבגדי הזהב הרגילים.

זמני השבת

07:00	תפילת שחרית יום כיפור
15:30	תפילת מנחה של כיפור
17:45	תפילת נעילה
18:56	זמן תקיעת שופר וסיום הצום
06:45	תפילת שחרית בימי חול (הודו)
18:00	תפילת מנחה בימי חול
17:50	תפילת מנחה ערב שבת קודש פרשת האזינו

נר ה' נשמת אדם

מוקדש לע"נ: דודי היקר, מורי רבי ועטרת ראשי, מחבר ספר: פרדס הדת

הרב משה חי בן רבי יצחק כהן צדק זצוק"ל.

ממנו ינקתי את יסודות האמונה עוד בינקותי,

וממנו שאבתי את ההשראה לאהבת ה' וליראת שמים.

נפ' ערב חג סוכות, י"ג תשרי, תשי"ח.

ולע"נ יוסף כלימיאן בן מזל ומנשה ז"ל

ולעילוי נשמת ליאת הילה ניאזוב ז"ל

בת גאולה ואלברט שליט"א

ליקט וערך עבד ה' יצחק שלום כהן

דוא"ל: yitzchak.shalom.cohen.il@gmail.com